

Kotimaiset vatsavaivat

Kuusivuotias tyttö tuli lastenlääkärin vastaanotolle hammaslääkäriäitinsä kanssa. Ongelmana olivat lasta jo pidempään vaivanneet löysät ulosteet. Muutoin tyttö oli hyvinvoiva, kasvu eteni normaalisti ja ruokahalu oli hyvä. Allergioita ei ollut koskaan todettu tai epäilty. Vatsakipuja oli esiintynyt harvoin, eikä ulosteessa ollut havaittu verta.

Verikokeella suljettiin pois keliakia, ja lapselle päädyttiin kokeilemaan laktoositonta ruokavaliota. Kaksi viikkoa myöhemmin äiti kertoi puhelimesta, ettei kokeilusta ollut merkittävää

hyötyä. Perhe oli lähdössä pidemmälle ulkomaanmatkalle, joten sovittiin kontaktista matkan jälkeen.

Tyttö ja äiti palasivatkin vastaanotolle. Matka oli mennyt oikein mukavasti. Tyttö oli matkan ajan täysin oireeton, mutta Suomeen palaamisen jälkeen löysää ulosteita tuli jälleen useamman kerran päivässä. Pohdittiin matkalla syötyjä viljatuotteita ja niiden merkitystä, kunnes äiti muisti oleellisen seikan.

Mikä oli syynä kotimaassa esiintyneeseen oireeseen? Vastaus on sivulla 2322.

Kotimaiset vatsavaivat

Keskustelun aikana äiti muisti matkalla harmittaneen asian: ksylitolipastillit olivat jääneet kotiin. Kävi ilmi, että tunnollinen äiti oli syötänyt tyttärelleen vähintään kymmenen pastillia päivässä happohyökkäystä estämään, lisäksi pastilleille perso tytär oli oma-aloitteisestikin nauttinut ylimääräisiä lähes päivittäin. Ksylitolin määrää vähennettiin, ja oireilu loppui täysin.

Ksylitoli kuuluu polyoleihin, joita ovat muun muassa sokerialkoholit. Polyolien imeytyminen ohutsuoletta on epätäydellistä, mikä saattaa johtaa ikäviiniin laksatiivisiin vaikutuksiin. Ksylitolin suun terveyttä edistävät vaikutukset ovat suomalainen innovaatio yli 40 vuoden takaa (1).

Suosittelun päivääns on kariesen ehkäisemiseksi on 5–8 g (10–16 pastillia), ja se on yleisesti hyvin siedetty määrä. Jopa 45 g:n päivääns ilmaan haittavaikutuksia on kuvattu (2). Vatsaoireisten lasten ja aikuistenkin anamneesia kannattaa tarkentaa ja tarvittaessa tehostaa kariesen ehkäisyä muilla keinoin. ■

KIRA ENDÉN, lastentautien erikoislääkäri, lastennefrologi
TAYS, lastenkliniikka
Lääkärikeskus Mehiläinen

KIRJALLISUUTTA

1. Scheinin A, Mäkinen KK, Tammissalo E, ym. Turku sugar studies XVIII. Incidence of dental caries in relation to 1-year consumption of xylitol chewing gum. *Acta Odontol Scand* 1975;33:269–78.
2. Akerblom HK, Koivukangas T, Puukka R, ym. The tolerance of increasing amounts of dietary xylitol in children. *Int J Vitam Nutr Res Suppl* 1982;22:53–66.